

А.П. Грінко, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.В. Бойченко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ

Передумовою безперервного функціонування, конкуренто-спроможності та досягнення очікуваного рівня рентабельності виробничої діяльності суб'єктів господарювання є налагодження системи внутрішнього контролю якості продукції. Проте її впровадження ускладнюється відсутністю достатнього розміру ресурсів, практичних навичок і, відповідно, висококваліфікованого персоналу. Хоча, деякі підприємства й володіють такими потужними ресурсами та відповідним обладнанням, проте, наявність грошових коштів та необізнаність керівників не принесе бажаного результату при впровадженні такого механізму.

У результаті дослідження змісту судових рішень встановлено неналежне бухгалтерське відображення операцій з виробництва продукції на етапі первинного спостереження, що пов'язано з недотриманням вимог договорів купівлі-продажу; відсутністю сертифікатів відповідності якості продукції державним стандартам; паспортів місця видалення відходів; дозволів та лімітів на утворення і розміщення відходів тощо.

Для уникнення такого стану доцільно проводити комплексні дослідження щодо підвищення ефективності й дієвості внутрішнього контролю операцій з виробництва безпечної та якісної продукції для споживача та навколишнього природного середовища, що є складовою ефективного управління виробничим процесом.

Контроль як комплексна багатогранна система управління господарськими процесами на підприємстві спрямований на забезпечення достовірною та систематизованою обліковою інформацією всі сфери економіки, що є одним із ефективних інструментів накопичення інформації до потреб користувачів, як внутрішніх, так і зовнішніх.

Організація внутрішнього контролю на підприємстві залежатиме, насамперед, від кількості працівників на підприємстві, від масштабів виробництва, від кількості сировинної бази, що знаходиться у власності підприємства, від виробничого та програмного забезпечення, а також від вільних на рахунках підприємства грошових коштів, необхідних для інвестування у проекти з організації системи контролю якості на підприємстві.

Таким чином, внутрішній контроль операцій з виробництва продукції передбачає сукупність послідовних етапів, які за їх функціональним призначенням можна згрупувати на певні стадії, дотримання яких зумовлене виконанням завдань, поставлених перед суб'єктами контролю.

Організаційна стадія контролю передбачає визначення суб'єктів та об'єктів контролю, завдань, які слід вирішити у ході проведення контролю, джерел інформації, необхідної для здійснення внутрішнього контролю.

Підготовча стадія здійснюється з метою розробки плану та програми здійснення внутрішнього контролю, визначення алгоритму дій, вибір методів та прийомів перевірки, розподіл обов'язків та збір інформаційної бази контролера.

Методична стадія внутрішнього контролю результатів процесу виробництва продукції полягає у перевірці правильності оформлення первинних документів, відображенні бракованої, супутньої, побічної продукції та відходів виробництва в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, розрахунку відхилень від встановлених норм.

Результативна стадія передбачає виявлення причин утворення неякісної продукції, їх аналіз та встановлення винних осіб, що забезпечить отримання достовірної облікової інформації та прийняття управлінських рішень щодо уникнення виявлених проблем.

Інспекційна стадія контролю за результатами процесу виробництва продукції передбачає перевірку виконання рішень і контроль за впровадженням розроблених пропозицій.

Таким чином, організаційне забезпечення внутрішнього контролю операцій з виробництва продукції, насамперед, потребує від контролера певної її систематизації чи класифікації, оскільки без розподілу на чітко визначені стадії внутрішнього контролю важко зібрати всі наявні докази щодо виявлених порушень, правильно оцінити процеси, явища, що виникають, а також перевірити всі наявні господарські операції, які необхідні для підтвердження результатів діяльності.

Тому організація внутрішнього контролю операцій зі складовими процесу виробництва продукції забезпечує взаємозв'язок між об'єктом та суб'єктом внутрішнього контролю, а також допомагає більш раціонально відслідковувати їх рух, причини виникнення та утилізацію з метою оцінки ефективності прийнятих управлінських рішень.